

Protokoll fört vid enskild föredragning

Infrastrukturavdelningen
Allmänna byrån, 11

Beslutande
Minister
Camilla Gunell

Föredragande
Teknisk samhällsstrateg
Stefan Fransman

Justerat
Omedelbart

Nr 1

Avsiktsförklaring gällande samarbete för att utveckla ett överföringsnät för vätgas på Åland
ÅLR 2025/70

Beslut

Landskapsregeringen beslutar att ingå en avsiktsförklaring med Gasgrid Vetyverkot Oy gällande samarbete för att utveckla ett överföringsnät för vätgas på Åland, enligt **bilaga 1, I125E01**. Landskapsregeringens eventuella kostnader finansieras med erhållna medel från REPowerEU. Kostnaderna påförs budgetmoment 72040 Havsbaserad vindkraft.

Motivering

I samband med elproduktion från havsbaserad vindkraft finns det även en stor potential för vätgasproduktion och distribution. Gasgrid Vetyverkot Oy ansvarar för rikets vätgasnät och fungerar som TSO (Transmission System Owner). På Åland finns för tillfället ingen motsvarande TSO.

Samarbetet med Gasgrid Vetyverkot Oy ska bland annat kartlägga utvecklings- och byggnadsbehovet för ett möjligt överföringsnät för vätgas på Åland, med beaktande av behoven för produktion av vindkraft och vätgas på Åland.

Genom samarbetet ska det även utarbetas en promemoria om etablering av rollen som innehavare av överföringsnätet för vätgas på Åland, dess roll på vätgasmarknaden och dess finansiering och intäktsmodeller, inklusive vilka förutsättningarna är för att etablera ifrågakvarande roll och vilken lagstiftning som behövs för detta ändamål.

Avsiktsförklaring

gällande

samarbete för att utveckla ett överföringsnät för vätgas på Åland

13.1.2025

mellan följande parter

ÅLANDS LANDSKAPSREGERING

och

GASGRID VETYVERKOT OY

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
1 SAMARBETE	3
1.1 Samarbetets syfte; nödvändiga uppdrag och utredningar	3
1.2 Fortsatt utveckling och planering av Vätgasnätet.....	4
2 FÖRDELNING AV KOSTNADER.....	4
3 TIDTABELL	4
4 GILTIGHET OCH UPPHÖRANDE	4
5 KONTAKTPERSON OCH TILLKÄNNAGIVANDEN	5
6 ÖVRIGA VILLKOR.....	5
6.1 Tillkännagivande, rapportering och möten.....	5
6.2 Tidigare avtal; Ogiltighet.....	6
6.3 Sekretess och information.....	6
6.4 Överlåtelse av Avsiktsförklaringen	6
6.5 Ändringar	6
7 TILLÄMPLIG LAG OCH TVISTLÖSNING	6
8 UNDERSKRIFTER.....	7

Denna avsiktsförklaring har ingåtts 13.1.2025 mellan följande parter:

- (1) [Ålands Landskapsregering], Ålands regering och politiskt styrda förvaltningsorgan (FO-nummer 0145076-7) ("Landskapsregering"); och
- (2) [Gasgrid vetyverket Oy], ett finskt aktiebolag (FO-nummer 3331856-8) ("Gasgrid Vetyverket").

Landskapsregeringen och Gasgrid Vetyverket härafter tillsammans "**Parterna**" och var för sig "**Part**".

INLEDNING

- (A) Ålands landskapsregering bereder och verkställer de frågor som hör till områden där Åland har självstyre enligt självstyrelselagen för Åland (FFS 1144/1991), samt även i övrigt utövar förvaltning på de områden som omfattas av självstyrelsen.
- (B) Gasgrid Vetyverket är dotterbolag till Gasgrid Finland Oy (FO-nummer 3007894-1), som ägs av finska staten. Gasgrid Vetyverkots uppgift är att främja utvecklingen av det nationella vätgasnätet, det internationella infrastruktursamarbetet och vätgasmarknaden i Östersjöområdet. Gasgrid Vetyverket är bland annat med i Baltic Sea Hydrogen Collector-utvecklingsprojektet för vätgasinfrastrukturen i Östersjöregionen, som enligt planerna även löper igenom Åland.
- (C) Parterna vill samarbeta och kartlägga utvecklings- och byggnadsbehovet för ett möjligt överföringsnät för vätgas på Åland ("Vätgasnätet"), med beaktande av behoven för produktion av vindkraft och vätgas på Åland ("Samarbetet").
- (D) För tillfället finns ingen aktör på Åland som är ansvarig för utvecklingen av ett överföringsnät eller innehavare av överföringsnät för vätgas (eller annan gas).
- (E) Med denna Avsiktsförklaring kommer Parterna överens om ett initialt samarbete gällande Vätgasnätet och som ska utredas ytterligare enligt punkt g i denna Avsiktsförklaring.

PARTERNA HAR KOMMIT ÖVERENS OM FÖLJANDE:

1 SAMARBETE

1.1 Samarbetets syfte; nödvändiga uppdrag och utredningar

1.1.1 Parterna åtar sig att främja och bidra till Samarbetet, och som en del av det kommer Parterna tillsammans, i gott samarbete och god tro, att kartlägga och undersöka behovet av, förutsättningarna för och kraven för planering och byggandet av Vätgasnätet, bland annat genom samarbete med intressentgrupper samt genom att själva utarbeta eller låta tredje parter utarbeta olika utredningar.

1.1.2 Syftet med Samarbetet är bland annat att:

- (a) utarbeta en analys av värdekedjan, samt kartlägga och genomföra nödvändiga utredningar för att bedöma Vätgasnätets utvecklingsbehov på Åland, inklusive en preliminär bedömning gällande behovet av överföringskapacitet för vätgas för varje aktör på Åland, kartlägga platser för produktionsanläggningar och möjliga förbrukningsanläggningar för vätgas, samt framställa en preliminär tidtabell (en så kallad roadmap) för den åländska väteekonomin, där de ovannämnda punkterna framställs på en tidslinje;
- (b) identifiera relevanta intressentgrupper, så som utvecklare av vindkrafts- och vätgasprojekt och kommuner samt myndigheter och andra organ, samt vara i kontakt med dem för att kartlägga behovet av, förutsättningarna för och kraven för att utveckla Vätgasnätet;

- (c) kartlägga Ålands planerings- och markanvändningsprocesser och möjligheter samt behovet av tillstånd för Vätgasnätet;
- (d) kartlägga den nuvarande planläggningssituation för potentiella markområden och vattenområden och beskriva utvecklingsbehoven för lagstiftningen med beaktande av utvecklandet, planeringen och byggandet av Vätgasnätet; och
- (e) utarbeta en beskrivning av vätgasens potential för Ålands ekonomi samt tillvägagångssätt ur ett tekniskt och ekonomiskt perspektiv för att bygga vätgasinfrastruktur ur överföringsnätsinnehavarens synvinkel;
- (f) utarbeta en promemoria om etablering av rollen som innehavare av överföringsnätet för vätgas på Åland, dess roll på vätgasmarknaden och dess finansiering och intäktmodeller, inklusive vilka förutsättningarna är för att etablera ifrågavarande roll och vilken lagstiftning som behövs för detta ändamål; och
- (g) identifiera och analysera olika former av samarbete mellan Parterna i framtiden.

1.1.3 Parterna kommer överens om de uppdrag som ska utföras och de utredningar som ska utarbetas samt deras innehåll, tidtabell, budget, ansvar för utarbetandet eller beställandet och en eventuell fördelning av kostnaderna. Ifall Parterna inte uppnår enighet gällande ovannämnda omständigheter, har parterna rätt att utarbeta och/eller beställa en egen utredning som de anser vara nödvändig.

1.2 Fortsatt utveckling och planering av Vätgasnätet

1.2.1 Om de kartläggningar och utredningar som utarbetats av Parterna enligt punkt 1.1 uppvisar att fortsatt utveckling av Vätgasnätet eller noggrannare planering och eventuellt byggande av Vätgasnätet på Åland är nödvändiga och/eller teknisk-ekonomiskt ändamålsenliga, är avsikten att Parterna förhandlar om ett fortsatt samarbete gällande Vätgasnätets utveckling, planering och byggande. Målsättningen med ett sådant fortsatt samarbete är att Parterna skulle ingå ett samarbetsavtal gällande det fortsatta samarbetet innan denna Avsiktsförklaring upphör eller på annat sätt fortsätta sitt samarbete att utveckla ett vätgasstamnät på Åland.

2 FÖRDELNING AV KOSTNADER

2.1 Parterna kommer skriftligen på förhand överens om fördelningen av kostnaderna gällande varje uppdrag eller utredning som hör till Samarbetet enligt punkt 1.1.2. Om någon part använder sin rättighet i enlighet med 1.1.3 att utarbeta och/eller beställa en utredning, ansvarar parten för utredningens kostnader i sin helhet.

2.2 Om Parterna inte kommit överens om fördelningen av kostnaderna gällande något uppdrag eller någon utredning, står vardera Part för sina egna interna kostnader (såsom lönekostnader och resekostnader) samt kostnaderna för de konsulttjänster eller underleverantörer de själva beställer.

3 TIDTABELL

3.1 Vardera Part förbinder sig till att föra Samarbetet framåt utan ogrundat dröjsmål.

3.2 Parternas syfte är att utredningarna som behövs för att utvärdera Vätgasnätets utvecklingsbehov ska kartläggas möjligast skyndsamt, med målet att färdigställa dem under år 2025, men med möjlighet att förlänga tidsplanen inom det datum som anges under punkt 5.2.

4 GILTIGHET OCH UPPHÖRANDE

4.1 Denna Avsiktsförklaring träder i kraft då Parterna undertecknat det.

- 4.2 Denna Avsiktsförklaring upphör automatiskt att gälla då den politiska landskapsregeringens nuvarande mandatperiod tar slut, dock senast 31.12.2027.
- 4.3 Parterna har rätt att säga upp denna Avsiktsförklaring med en månads uppsägningstid.
- 4.4 Efter utgången av denna Avsiktsförklaring förblir endast denna punkt 4.4 och punkterna 2 (Fördelning av kostnader), 5 (Kontaktperson och tillkännagivanden), 6 (Övriga villkor) och 7 (Tillämplig lag) i kraft under den tidsperiod som anges i respektive punkt eller till tillämpliga delar.
- 4.5 Avsiktsförklaringens upphörande enligt punkt 4 (Giltighet och upphörande) berättigar inte en Part att kräva skadestånd, kostnader eller övriga ersättningar av den andra Parten.

5 KONTAKTPERSON OCH TILLKÄNNAGIVANDEN

- 5.1 Vardera Part utser egna kontaktpersoner för Samarbetet och åtar sig att underrätta den andra Parten om ändringar av kontaktperson.
- 5.2 Vid tidpunkten för undertecknandet av denna Avsiktsförklaring är Landskapsregeringens kontaktpersoner Gustav Blomberg (gustav.blomberg@regeringen.ax) och Stefan Fransman (stefan.fransman@regeringen.ax) och Gasgrid Vetyverkots kontaktpersoner är Olli Sipilä (olli.sipila@gasgrid.fi) och Alex Seitsamo (alex.seitsamo@gasgrid.fi).
- 5.3 De tillkännagivanden som förutsätts enligt denna Avsiktsförklaring anses vara tillräckliga om de är skriftliga och skickats via e-post till de kontaktpersoner som Parten utsett.

6 ÖVRIGA VILLKOR

6.1 Tillkännagivande, rapportering och möten

- 6.1.1 Vardera Part:
- (a) deltar i Samarbetets inledande möte, som arrangeras inom 15 vardagar från att denna Avsiktsförklaring undertecknats;
 - (b) deltar i möten gällande framskridandet av Samarbetet, som ordnas minst en gång i månaden (förutom under sommarledigheterna) eller vid behov på skälig begäran av en Part;
 - (c) deltar i Samarbetets avslutande möte, som arrangeras innan denna Avsiktsförklaring upphör att gälla;
 - (d) rapporterar den andra Parten om framskridandet av Samarbetet och tillhörande utredningar varje månad innan det månatliga mötet som avses ovan i punkt 6.1.1(b);
 - (e) meddelar den andra Parten om när utredningar som hänför till Samarbetet blir färdiga; och
 - (f) meddelar den andra Parten om framskridandet av Samarbetet och tillhörande utredningar samt om övriga omständigheter gällande Samarbetet, så som inledande av motsvarande samarbete med tredje part.
- 6.1.2 Om Parterna inte kommer överens om annat, ansvarar Gasgrid Vetyverket för att sammankalla och upprätta föredragningslistor till ovannämnda möten samt för att ta anteckningar under mötets gång.
- 6.1.3 Alla ovannämnda möten ordnas elektroniskt via fjärranslutning, om inte Parterna skilt kommer överens om ett fysiskt möte. Ovannämnda tillkännagivanden bör ges och rapportering bör göras på svenska eller engelska (inklusive rapportering av externa konsulter och rådgivare). För klarhetens

skull konstateras att utredningar, rapporter och övrigt material gällande Vätgasnätet har upprättats på såväl finska som engelska innan undertecknandet av denna Avsiktsförklaring.

6.2 Tidigare avtal; Ogiltighet

6.2.1 Denna Avsiktsförklaring utgör hela samförståndet mellan Parterna om de ämnen som behandlats och ersätter alla tidigare förhandlingar, överenskommelser och avtal, antingen skriftliga eller muntliga, som gäller de ämnen som behandlats. Tidigare skriftliga och muntliga avtal mellan Parterna är ogiltiga.

6.2.2 Om någon bestämmelse i denna Avsiktsförklaring förklaras ogiltig eller är ogenomförbar, inverkar det inte på de övriga bestämmelserna i denna Avsiktsförklaring. De är fortfarande giltiga och bindande för Parterna.

6.3 Sekretess och information

6.3.1 Parterna är medvetna om att ingåendet av denna Avsiktsförklaring och dess innehåll är offentligt med stöd av offentlighetslag (2021:79) för Åland då Landskapsregeringen behandlar och godkänner Avsiktsförklaringen.

6.3.2 Båda Parterna har rätt att:

- (a) avslöja icke-offentlig information gällande Samarbetet, Vätgasnätet och Projektmaterial som upprättats eller beställts av den andra Parten till berörda personer i den egna organisationen, sina koncern- och dotterbolag, rådgivare och möjliga finansörer samt ovannämndas chefspersoner och anställda till den del det är nödvändigt för att genomföra Samarbetet, förutsatt att tidigare nämnda mottagare av information förbinder sig till den nivå av sekretess som föreskrivs i denna punkt 6.3; och
- (b) överlåta sådan information som lag, tillämpliga börsregler eller behörig domstol eller myndighet kräver att lämnas ut i den utsträckning som förutsätts vid ifrågavarande tidpunkt.

6.3.3 Sekretessplikten enligt denna punkt 6.3 är i kraft två (2) år efter utgången av denna Avsiktsförklaring.

6.4 Överlåtelse av Avsiktsförklaringen

Ingen av Parterna har rätt att överlåta denna Avsiktsförklaring eller några av sina rättigheter eller skyldigheter enligt denna Avsiktsförklaring till en tredje part.

6.5 Ändringar

Alla ändringar till denna Avsiktsförklaring görs skriftligt, och har ingen verkan innan de har undertecknats av båda Parternas vederbörligen bemyndigade representanter.

7 TILLÄMPLIG LAG OCH TVISTLÖSNING

7.1 På denna Avsiktsförklaring tillämpas rikets lag och åländsk lag i enlighet med gällande behörighetsfördelning enligt självstyrelselagen för Åland.

7.2 Tvister som uppstår från denna Avsiktsförklaring ska slutgiltigt avgöras genom skiljeförfarande enligt Centralhandelskammarens skiljedomsregler av en (1) skiljedomare. Skiljeförfarandets språk är svenska och platsen för skiljeförfarandet är Helsingfors.

8 **UNDERSKRIFTER**

Undertecknandet av denna Avsiktsförklaring eller något annat intyg, avtal eller dokument som hänför till denna Avsiktsförklaring kan ske skriftligt, genom att tillhandahålla en .pdf-kopia av signatursidan eller genom elektronisk signatur. Undertecknandet med en elektronisk signatur anses ha genomförts då ett certifikat producerat av programvaran för underskriften (i tillämpliga fall) har bifogats till denna Avsiktsförklaring.

(Underskrifter på följande sida)

IN FIDEM, Parterna har vederbörligen undertecknat denna Avsiktsförklaring på det datum och under det år som anges i början av denna Avsiktsförklaring.

ÅLANDS LANDSKAPSREGERING

Namn: Camilla Gunell
Titel: Infrastruktur- och klimatminister

Namn: Stefan Fransman
Titel: Teknisk samhällsstrateg

GASGRID VETYVERKOT OY

Namn: Olli Sipilä
Titel: Verkställande direktör